

Mladí lidé - Za život bez tabáku

Manifest evropské mládeže

Preambule

My, mládež Evropy, jsme hluboce znepokojeni dopadem, které má kouření, i pasivní, na jednotlivce. Vycházejíce ze základního práva na lékařskou péči a na zdravé prostředí a u vědomí toho, že každý člověk má právo na takovou životní úroveň, která by zajistila jeho zdraví a blahobyt, což znamená, že musí mít možnost přijímat zdravá rozhodnutí, vydáváme tento manifest.

Úvod

Tabák, v zemích EU nejrozšířenější příčina smrti z těch, jimž je možné se vyhnout, má nesmírný význam pro přijímané politiky ve zdravotnictví, v sociální i enviromentální oblasti. Více než 10.000 mladých lidí všech zemí Evropské unie se podílí na projektu Evropského mládežnického fóra (European Youth Forum - YFJ), který se jmenuje „Mladí lidé - Za život bez tabáku“. Z rozsáhlých diskusí mezi mladými lidmi vzešel velký počet požadavků a doporučení pro formulování účinnějších politických opatření na místní, národní i evropské (EU) úrovni. Náš Evropský manifest uvádí výsledky národních konzultací členských zemí Evropské unie, schválených přibližně 200 národními představiteli 21. května 2006 v Bruselu.

Zplnomocnění mladých

Veškerá důležitá opatření, dotýkající se života mladých, mají být konzultována s mládežnickými organizacemi jako aktivními účastníky procesu. Zaangažování mládežnických organizací do formulace politických rozhodnutí týkajících se tabáku je životně důležité.

Jsme přesvědčeni, že pozitivní i negativní účinky politických rozhodnutí, obzvláště v oblasti kouření, budou jasně viditelné především v dlouhodobém horizontu; znamená to, že jejich důsledky ponесou právě mladí lidé, jejichž kvalita života a zdraví na tom závisí.

Doporučujeme proto:

- Navrhnout dlouhodobé strategie v oblasti kouření a zapojit mladé lidi do všech jejích etap (tedy formulování, kontrola a vyhodnocování daných politik).
- Mládežnické organizace by se měly podílet aktivně na politických procesech jako spojovací článek mezi politiky a mládeží. S mládeží se musíme radit v záležitostech kouření a vychovávat ji v tom směru - ať již jde o vzdělání a výchovu oficiální či neoficiální.
- Mládežnické organizace pracující na prevenci a redukci škod způsobených kouřením potřebují více dlouhodobých podpůrných opatření (politických, logistických, finančních atd.).
- Pro řešení okamžitých problémů musíme definovat krátkodobé objektivní cíle.
- Politici musí angažovat v řešení veškeré tabákové problematiky všechny ty, kdo se na ní podílejí, a podporovat dialog mezi nimi.
- Evropská komise, Generální ředitelství pro výzkum a Generální ředitelství pro zdraví a ochranu spotřebitele rozvíjejí a financují výzkum vedoucí k ukončení kouření na základě specifických potřeb pohlaví a věku a zapojují do něj mládežnické organizace na místní, národní a evropské úrovni.
- Je nutno najít financování rámcového programu 7 a grantu pro veřejné zdraví. Jejich výsledky pak mají být aktivně propagovány u veřejnosti, včetně mládežnických organizací a sdělovacích prostředků.

Vzdělání a prevence!

Mládežnické organizace, hlavní poskytovatelé neoficiálních způsobů vzdělání, hrají klíčovou roli v rozvoji aktivního občanství a účasti mezi mladými lidmi; jsou dále důležitými aktéry při formulování názorů a postojů. Nezapomeňme také, že neoficiální a oficiální vzdělávání je nesmírně důležité v prevenci kouření a pomáhá mladým lidem, aby se rozhodovali už na základě dosažených informací. Je to podstatné v případě mladistvých kuřáků, kteří se často ocitají pod velkým tlakem vrstevníků.

V tomto smyslu proto doporučujeme

- Iniciativy, které podporují neoficiální vzdělávání v oblasti zdraví, mají mít silnější podporu a mají se na nich podílet mládežnické organizace.
- Kampaně se mají soustředit na pozitivní aspekty života bez kouření.
- Zdravotní vzdělávání má započít v co možná nejranějším věku a dále pokračovat ve všech fázích vzdělávacího procesu.
Napomáhat v tom mají samotní mladí lidé (například studentské rady), ale i další subjekty, například nevládní organizace, zdravotní odbory a média.
- Vyvinout integrovaný holistický program pro život ve zdraví, povinně uplatňovaný v oficiálních vzdělávacích procesech. Jde o pozitivní vzdělávací přístup, zdůrazňující alternativy ke kouření při prevenci i v procesu ukončení tohoto návyku. Program má být dále pružný a adaptabilní pro specifické skupiny, například z hlediska věku, pohlaví, skupin kuřáků a nekuřáků, i sociálně ekonomických aspektů. Tento vzdělávací proces se má soustředit na vývoj mysli jednotlivců tak, aby se sami rozhodli pro změnu chování.
- Uskutečnit kampaně evropských institucí o uvědomění si následků pasivního kouření:
 - A) pro mladé lidi
 - B) pro kuřáky všeobecně
 - C) pro rodiče, kteří vystavují své děti enviromentálnímu tabákovému kouři (ETS- enviromental tobacco smoke)
- Zahájit interaktivní a zacílené kampaně o kouření - poselství musí směřovat k mladým lidem.
- Podněcovat rodiče a napomáhat jim, aby se i oni podíleli na zdravotní výchově. Podporovat rodiče a pomáhat jim, aby přestali kouřit.
- Uskutečňovat školící a vzdělávací akce založené na důkazech pro veškerý placený i neplacený personál podílející se na výchově mladých, na zdravotnické i sociální péči o ně, aby tak byl schopen poskytovat přesné a aktualizované informace přímo mladým lidem.

Přístupnost, viditelnost a ukončení kouření

Abychom se vyhnuli dalším zdravotním problémům, spolu se zvyšující se cenou, kterou za ně společnost musí zaplatit, je nezbytně důležité snížit počet mladistvých kuřáků. Ale lidé, kteří chtějí přestat kouřit, nenacházejí obvykle dostatečnou podporu. Uvedme jako příklad, že náhrady nikotinu jsou často dražší než samotné cigarety. Nástroje pro rozhodnutí přestat kouřit a podpora tohoto procesu, včetně terapie nahrazující nikotin, by měly být poskytovány mladým lidem zdarma, kdykoliv je dostupná náležitá podpora. Protože lidé často začínají kouřit v mladém věku, je vhodné posílit již existující legislativu zakazující nezletilým přístup ke kouření. Je smutné vidět, že tomu tak často není. Mladí lidé jsou navíc často hlavním terčem tabákových reklam. Jsme proto přesvědčení, že

musí být přijata lepší regulační pravidla, beroucí v úvahu zranitelnost dětí a mládeže.

Doporučujeme proto, aby:

- Přístup ke klinikám pro odvykání závislosti na tabáku a k psychologické podpoře v tomto směru byl snadný a bezplatný, financovaný z daní za cigarety.
- Náhražky nikotinu a další metody vedoucí k ukončení kouření se prodávaly za nižší ceny než cigarety. Je nutno, aby náhražky byly lépe dostupné.
- Legislativa o minimálním věku, který z právního hlediska umožňuje nákup cigaret, byla vhodně posílena.
- Všechny způsoby a formy tabákových reklam byly zakázány.
- Daně z náhražek nikotinu nebyly vyšší než zdravotnické daňové sazby.
- Vyzýváme k zavedení jednotného balení cigaret a sice s černým písmem (font Arial); zabráníme tak používání barevných provedení, které představují jemnou, nepřímou reklamu tabákových výrobků.
- Na balení by se měla objevovat celá řada zdravotních varování, která by měla pokrývat minimálně 75% velikosti balíčku.
- Obrázky osob nebo jejich orgánů poškozených následkem kouření by se měly objevit na zadní straně balíčku.
- Jisté procento z daňových příjmů ze spotřeby tabáku by mělo jít přímo na programy pro ukončení kouření, prevenci a substituční programy.
- Byl zaveden systém licencí pro maloobchodní prodej a zakázány automaty prodávající tabákové výrobky a prodej přes internet; tak zajistíme, že tabákové výrobky budou nedostupné všem, kdo nesplňují věkový limit stanovený zákonem. Tabákové výrobky by dále neměly být viditelně vystavené ve výkladech.
- Kampaně proti tabáku by se měly soustředit na škody způsobené kouřením, zatímco kampaně ve prospěch nekouření by měly zdůrazňovat pozitivní atributy tohoto postoje.
- Legislativa by měla definovat a prosazovat věk umožňující nákup tabákových výrobků a sice 18 let v celé Evropské unii.
- Byly zakázány všechny přísady zvyšující závislost, karcinogenní substance a jiné toxické látky v tabákových produktech, které představují riziko pro aktivní i pasivní kuřáky.
- Obrázky znázorňující následky kouření byly umístěny na tabákových výrobcích a uvnitř balíčku se nalézal leták informující kuřáky o dopadech jejich návyku a o existenci pomoci všem těm, kdo chtějí s kouřením přestat.
- Je důležitá ochrana méně vyvinutých zemí před tabákovým průmyslem a má být zajištěna tak, že evropské standardy budou aplikovány na veškerou činnost společností pocházejících z Evropy, bez rozdílu konečného místa určení jejich zboží.

Ochrana před enviromentálním tabákovým kouřem

Lidé mají mít právo na prostředí bez kouře ve vnitřních prostorách a na uzavřených veřejných prostranstvích. Znamená to, že zákazy kouření mají směřovat především k předcházení tomu, aby byli vystaveni Enviromentálnímu tabákovému kouři (Enviromental Tobacco Smoke - ETS) na veřejných místech a objektech, na pracovišti a doma; zvláštní pozornost musíme věnovat nejslabším členům naší společnosti - obzvláště nenarozeným dětem.

Stanoveného cíle můžeme dosáhnout úplným zákazem kouření ve veřejných prostorách, ve veřejné dopravě, ve školách, nemocnicích, dětských školkách a na pracovištích, včetně kapacit pro volný čas (jmenovitě hotelech, barech a restauracích).

Již mnoho zemí zavedlo omezení kouření na pracovišti a některé dokonce široce pojatý zákaz kouření. Musíme zajistit, aby se podobná ustanovení prosadila ve všech zemích. Všeobecné poučení ze zavedení zákazu kouření říká, že po krátkém přechodném období většina občanů a spotřebitelů podporuje a chápe důležitost těchto právních úprav.

Zákaz kouření patří ke klíčovým opatřením vzhledem ke kouření a proto jsme přesvědčeni, že:

- Všechna pracoviště a uzavřená veřejná prostranství by měla být zcela bez kouře.
- Úplný zákaz kouření je nejlepší volbou. Pouze tehdy, když není možné zajistit místo pro kouření mimo pracoviště, by mělo být možné upravit k tomu účelu vnitřní místnost, která musí mít účinný větrací a filtrovací systém ústící přímo ven z budovy. V tomto prostoru by se nemělo konzumovat jídlo ani pít.
- Státní správa ve všech členských zemích, které ještě nezavedly zákaz kouření ve veřejných institucích a na jiných veřejných prostranstvích, se o to má pokusit. Obě strany, členské země se zákazem kouření i ty, kde ještě tato norma nebyla přijata, se mohou poučit jedna od druhé, jak zavádět tato omezení co nejúčinněji.
- Je třeba přijmout odpovídající způsoby monitorování a vyhodnocování implementace zákonů zakazujících kouření.
- Je nutné zakázat prodej balení obsahujících 10 a méně cigaret.
- Je nutno respektovat kuřáky i nekuřáky.
- Zákazy kouření by měly být ve veřejných prostorách přísněji prosazovány a to pomocí namátkových kontrol přímo na místě.
- Musíme podporovat země, které závisí na tabákovém průmyslu, a pobízet je, aby rozvíjely jiná průmyslová odvětví.

Pasivní kouření a děti

Je nezbytné, abychom vytvořili vědomí nutnosti specifické ochrany mladistvých, nemluvnat a plodu.

Cíle dosáhneme prostřednictvím zvláštních kampaní a vzdělávání. Cílovými skupinami mají být za prvé společnost jako celek a za druhé těhotné ženy a jejich domácnost.

Naším cílem je informovat lidi o škodách, které kouření působí plodu, a také o potenciálním nebezpečí, které pro děti představuje kouření jejich rodičů.

Závěr

„Každý má právo na takovou životní úroveň, která by byla s to zajistit jeho zdraví a blahobyt a blahobyt jeho rodiny“, článek 25 Všeobecné deklarace lidských práv.

Potvrzujeme přesvědčivost důkazů o tom, že kouření je nejvíce rozšířenou příčinou onemocnění a předčasné smrti v rozvinutých zemích mezi těmi, jimž je možno předcházet. Účastníci konference proto došli k závěru, že je nezbytně nutné vyvinout veškeré úsilí, abychom chránili mladé lidi před zdravotními riziky a škodami způsobenými přímým i enviromentálním kouřením. Musíme přijmout opatření na prevenci a ukončení kouření a zpřístupnit je bezplatně všem společenským skupinám, nezávisle na jejich pohlaví, věku, náboženství nebo společenském postavení. Abychom docílili znatelného prodloužení života nepoznamenaného handicapem, musejí se aktivně podílet na celém procesu nekuřáci i kuřáci. Chceme vytvořit společnost, v níž se nikdo, kuřáci ani nekuřáci, nebude cítit bezdůvodně izolován, diskriminován nebo dotčen ve svých osobních svobodách a právech. K zabezpečení práv definovaných ve Všeobecné deklaraci lidských práv, především v člancích 3 a 25, nikdo (a především ne děti) nesmí být nechtěně vystaven enviromentálnímu tabákovému kouři. Abychom umožnili mladým lidem informovaně se rozhodnout, že nebudou kouřit, a podpořili ty, kteří ještě kouří, v jejich rozhodnutí přestat s tímto návykem, musíme si uvědomit, že podstatné je zajišťovat informace o kouření a jeho následcích a že tyto údaje musí být snadno přístupné všem.

A konečně chceme nakonec zdůraznit, že když se zeptáme mužů a žen na jejich velká přání, odpoví nám, že na nejvyšší příčce je stále zdraví. Ze všech práv ceněných lidstvem a zakotvených v mezinárodním právu, není nic důležitějšího než právě právo na zdraví.

Příloha

Oficiální vzdělávání: jde o vzdělávací systém, hierarchicky strukturovaný, chronologicky řazený, který pokrývá instituce od primárních po terciální.

Neformální vzdělávání: V tomto procesu každý jednotlivec získává postoje, hodnoty, návyky a znalosti na základě každodenní zkušenosti, například v rodině, mezi přáteli, vrstevníky, z médií a na základě jiných vlivů a faktorů objevujících se v jeho okolí.

Neoficiální vzdělávání: Jde o organizovaný vzdělávací proces mimo uzákoněný oficiální systém, který se má obracet k identifikovatelné skupině s identifikovatelnými cíli vzdělání.

Zdravotnická daňová sazba: Jde o daň aplikovanou na všechny zdravotnické produkty. Obvykle je velmi nízká, neboť jde o základní produkty.

Rámcový program 7: Rámcový program je hlavním nástrojem Evropské unie pro financování výzkumu a rozvoje. Je navrhován Evropskou komisí a přijímán Radou a Evropským parlamentem na základě spolurozhodování. Rámcové programy jsou realizovány od r.1984 a pokrývají pětileté období; poslední rok předcházejícího a první rok následného rámcového programu se překrývají. V současnosti se řídíme rámcovým programem FP6 (Framework program), končícím na konci r.2006.

V případě Rámcového programu FP7 bylo navrženo, aby platil po sedm let. Plně funkční začne být od 1.ledna 2007 a vyprší v roce 2013. Na základě výsledků aktivit předešlých rámcových programů má směřovat k vytvoření **Evropské výzkumné oblasti (European Research Area)**, a pokračovat vybudováním znalostní ekonomiky a společnosti v Evropě. Průzkum společnosti a rozvoj informačních služeb pro společnost (Community Research and Development Information Service).